

Livsglede

BLADET FOR AMPUTERTE/PROTESEBRUKERE 1/2010

KNALL OG FALL

6-7

SILIKONPROTESER

8-9

NY AKTØR I NORGE

14-15

MEDLEMSBLAD FOR MOMENTUM, FORENINGEN FOR ARM OG BENPROTESEBRUKERE

Bladet er ditt, men la også gjerne noen andre få lese det.

WWW.MOMENTUM.NU

Med kunden i fokus

Atterås
Ortopediteknikk®

Velkommen til starten på en ny hverdag!

Fjøsangerveien 215 (Krambua) 5073 Bergen - Tlf.: 55 27 11 00

Ortopediteknisk Institutt
www.atteraas.no

LINER VAPOMAT **NYHET**

Liner Vapomat er en naturlig måte å desinfisere silikonlinere på. Bruker kun vanndamp, uten kjemiske tilsetninger. Daglig renhold og desinfisering gjøres på en enkel måte.

Metoden med vanndamp rengjør og desinfiserer lineren i løpet av 30 minutter.

Bruksområde:

- For silikonlinere på markedet.
- Kan i noen tilfeller brukes på protesehylser.

Egenskaper:

- Naturlig hygienisk rengjøring med vanndamp uten kjemiske tilsetninger.
- Hurtig og problemfri rengjøring.
- AV/PÅ-bryter med lys som slås automatisk av etter bruk.
- Justerbar teleskopstang.

Best nr. VL1

Ortopro AS, Hardangerveien 72, 5224 Nesttun, Norge.
Telefon: +47 55 91 88 60, Telefaks: +47 55 91 88 69
E-post: post@ortopro.no

Utgiver: MOMENTUM
Postboks 49 Skøyen 0212 Oslo.
Utkommer 4 ganger årlig.

Layout: Reaktor Magma
Trykk: Wisa Grafisk AS

REDAKSJONEN I LIVSGLEDE

Geir Bornkessel
Nestleder Momentum
Kne-exprotesebroker
geir.bornkessel@momentum.nu
Tlf. 97 15 58 78

Nils-Odd Tønnevold
Styreleder, Momentum
Legg og lårprotesebroker
nils.odd.tonnevold@momentum.nu
Tlf. 92 20 16 26

Internett:
www.momentum.nu

Annonser:
Kontakt Nils-Odd Tønnevold
nils.odd.tonnevold@momentum.nu
Tlf. 92 20 16 26

Forsidefoto:
Fotograf Hans Reinertsen

ISSN: 1891-3040

*“Det er bedre å tenne et lys
enn å forbanne mørket”*

KOMMENTAR

Vi har nå kommet godt i gang med 2010. Det er mye som skjer i Momentum nå på våren. Alle fylkeslagene skal ha eller har allerede avholdt årsmøte. Momentum Innlandet og Momentum Buskerud er blitt stiftet nå på vårparten. Gratulerer. Momentums landsårsmøte finner sted 17. april. Dette vil dere selvfølgelig få nærmere informasjon om. Videre er det mange saker som skal behandles i Storting og Regjering som vil få innvirkning på mange av våre medlemmer og vår hverdag. Tenker da særlig på samhandlingsreformen og saker om rehabilitering og habilitering.

Disse vil bli fulgt opp og vi er med på å skrive høringsvar

”Momentum er på banen”

Videre har vi fått med oss Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon på laget når det gjelder arbeidet med å fjerne aldersgrenser for tekniske hjelpemidler for fritidsbruk. Det arbeides godt på flere plan i Momentum og det er vi stolte av. På flere områder er vi nå en organisasjon som blir lyttet til. Dette er et resultat av målrettet arbeid over lang tid. Derfor er det så viktig at alle dere som har noe å bidra med til glede for Momentum, gjør nettopp det. La 2010 bli det året som hver enkelt av dere vurderer hva dere kan gjøre for å bedre livet for deres familiemedlemmer, venner og ikke minst for Momentum.

I Livsglede nr. 4/2009 i artikkelen *”Vital 10 år med internasjonalt samarbeid”* snek det seg inn en feil. Det er ikke riktig at brukere fra hele Norge *må* dra til Bergen for tilpasning av silikonortoser og naturtro sminking av proteser fra det verdensledende ortopediske instituttet Dorset, det samme tilbudet kan de også få ved Sophies Minde Ortopedi i Oslo. Mer om det på side 8-10.

God påske!

INNHold:

Knall og fall	s. 6	Årsmøte i Momentum Øst	s. 17
Silikonproteser	s. 8	Momentum Buskerud stiftet	s. 17
Kryssord	s. 12	Årsmøte Momentum Innlandet	s. 19
Ny aktør i Norge	s. 14		

Støtter du Momentum kan du få skattefradrag

I Norge er det i dag ca 5000 personer som mangler arm og/eller bein som følge av dysmeli, sykdom eller ulykke. Ved å støtte vårt arbeid økonomisk hjelper du oss å hjelpe flere amputerte og pårørende.

Hvorfor bør du støtte Momentum?

– du støtter en god sak og får skattefradrag.

Dette er fordi Momentum er på listen over godkjente organisasjoner som du kan gi en gave til og få skattefradrag.

Slik gjør du:

Overfør din gave til Momentums konto 9235.1701406 og oppgi "Gave" og ditt personnummer under "Beløpet gjelder" og oppgi ditt navn og adresse. Resten går av seg selv. For øvrig har det offentlige bestemt følgende for at fradragsrett skal gjelde: Samlet gave må være minst kr 500 i løpet av inntektsåret per giver. Maksimalt fradragsberettiget beløp per giver er kr 12.000 per år (du kan gi mer enn dette, men vil kunne få skattefradrag for de første 12.000).

Har du spørsmål? – kontakt

Momentums generalsekretær
Elin Holen De Capitani,
tlf 99 01 66 92, info@momentum.nu

Vurderer du å testamentere til Momentum?

– ring 4000 4360 eller send e-post til info@momentum.nu så sender vi deg et lite hefte som beskriver hvordan du går frem.

Momentum driver et omfattende landsdekkende arbeid for å gjøre hverdagen til amputerte og pårørende bedre.

Blant de mange oppgavene er besøkstjeneste/likemannstjeneste ved sykehus og opptreningssenter, store og små sammenkomster, kurs og opplæring av frivillige og tillitsvalgte, lobbyvirksomhet overfor politikere for å oppnå bedre kår, spredning av livsglede og fjerning av barrierer gjennom visning av utstillingen Livsglede, utgivelse av medlemsbladet Livsglede, drift av organisasjon nasjonalt og i fylkene.

Otto Bock®

QUALITY FOR LIFE

Otto Bock har markedes bredeste utvalg av liner, uansett om du bruker protese-feste med pinne eller vaccum-teknikk med nye Harmony P3.

Ta kontakt med din lokale Ortopedi Ingeniør.

PU Liner

Harmony P3

Otto Bock Scandinavia AB

Tlf. 23 14 26 00 • www.ottobock.se

Sitter din protese bra?

Judith Flickinger smart shoppare | vårdgivare | författare | karriärkvinna | socialt utåtriktad | amputerad

Alpha® Liner *Bekvämt skydd*

En Alpha Liner erbjuder mest komfort och skydd för personer som Judith som har en mängd tidskrav.

För många amputerade är Alpha Liner synonymt med komfort. Den mineraloljebaserade Alpha-gelen med E-vitamin ger utförlig stötdämpning för stumpen med större komfort och skydd från skav och nedbrytning. Alpha linern har slitsstarkt tyg på utsidan för att förlänga linerns livslängd och göra det enklare att ha proteser.

Olika modeller av Alpha liner:

Alpha Original • Alpha Spirit • Alpha MAX • Alpha AK • Alpha UE • Alpha P-POD™ • Alpha DESIGN®

REAL SOLUTIONS FOR REAL PEOPLE

FÖR MER INFORMATION RING OHIO WILLOW WOOD
+46 (0)18 34 92 91 WWW.OWWCO.SE

OHIO WILLOW WOOD®
free the body...free the spirit®

Knall og fall på fortauet

Tekst og foto: Flemming Dahl

Forbundslederen i Norges Handikapforbund heter Arne Lein og er blant dem som ikke er udelt fornøyd med fremkommeligheten på hovedstadens fortauer nå på vinterstid.

Mange fortauer ble lenge liggende uryddet etter det store snøfallet omkring jul. Og etter hvert ble nedtråkket snø til ren holke. «Dette gjentar seg hvert år,» sier Lein om slike vinterlige tilstander, og han tilføyer at dette gjelder hele landet, ikke bare Oslo. «Det er ingen som har det helhetlige ansvaret, og da blir det sånn.»

DE SMÅ BARRIERER

For folk som har vanskeligere enn andre for å ta seg frem – inklusive rullestolbrukere og barnevogntrillere – kan brøytekanter mellom et fortau og en trikkeperrong, eller mellom fortau og fotgjengerfelt, representere uoverkommelige hindre, poengterer Lein.

«Vi opplever ofte at de som måker henholdsvis fortau og vei og perrong, jobber dårlig sammen. De måker der de skal måke, og så tenker de ikke på helheten. Vi får mange tilbakemeldinger på det, fra både medlemmer og andre irriterte.»

Blant dem som observerer at det blant fotgjengere i Oslo på vinterstid gjerne

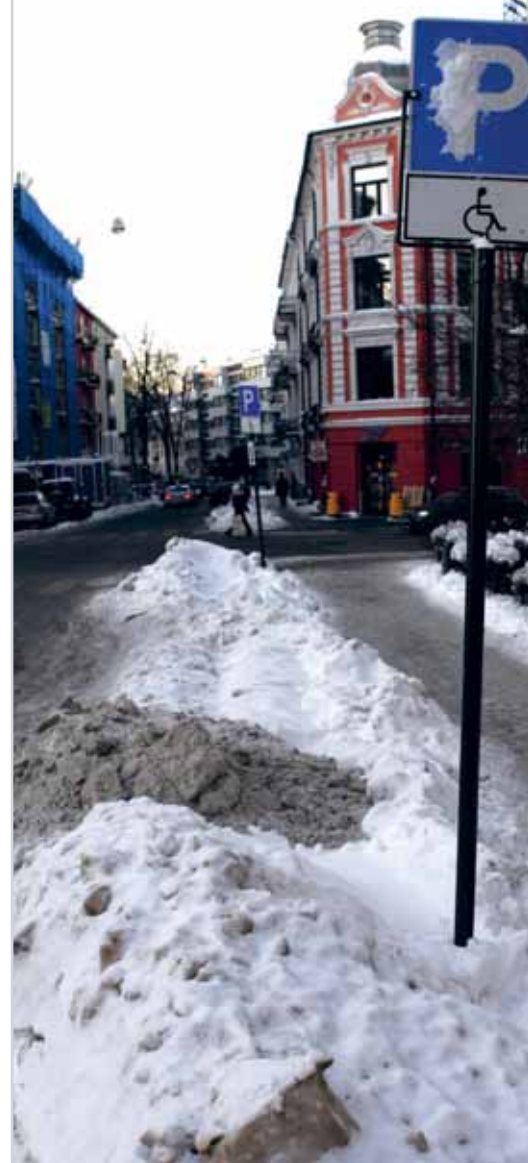
forekommer en lang rekke fall med skade som resultat, er seksjonsoverlege Knut Melhuus på Oslo Skade-legevakt. Men ut fra hva han hadde registrert frem til midten av januar, mener han at denne vinteren langt fra ligger an til å bli den verste i fall-statistikken. Han har 25 års erfaring i jobben.

NOEN TUSEN FALLSKADER

Vinteren 2002–2003 derimot, stikker seg ut som en av de aller verste. Basert på en kartlegging av fallskadene den vinteren, nærmere bestemt i perioden 18. oktober – 1. april, forteller Melhuus om 3263 pasienter som ved Skadelegevakten og andre offentlige behandlingssteder ble tatt hånd om etter fall på gater og fortau. Han anslår at det offentlige tok seg av tre av fire pasienter av denne typen, slik at det totalt i Oslo det aktuelle halvåret var snakk om 4350 behandlede skader etter fall på gater og fortauer.

Melhuus er med på at det ikke er bare bare å ta seg frem til fots i Oslo på vinterstid. Men han poengterer at det forekommer mange fall-skader i byen om sommeren også, anslagsvis halvparten så mange som om vinteren. Og han mener at en god del av fallene om vinteren nok kunne vært unngått hvis folk hadde vært mer påpasselige.

«Vi ser at en forbausende stor andel av pasientene våre er unge mennesker,» sier Melhuus. «Hastverk er lastverk».

P-plasser for bevegelseshemmede, men ledige for parkering er de ikke.

48 GEBYRER

Det er slik bestemt i Oslo at det innenfor Ring 1 er gårdeiere som er ansvarlige for å rydde fortau for snø og is samt for å ta forholdsregler vedrørende snøras og istapper. Det er også slik bestemt at Trafikketaten – mest kjent for sine parkeringsgebyrer – kan gi gårdeiere et gebyr på 500 kroner for ikke å ha gjort som de skal. Kari Eliassen, kommunikasjonsdirektør i etaten, forklarer at gebyr kan pålegges der og da hvis fortauet utenfor en gård ikke er ryddet, men at noe annet ofte skjer: Gårdeieren blir kontaktet og bedt om å rydde, og ilegges gebyr først dersom vedkommende ikke følger opp. Hvor mange gebyrer etaten utskrev til gårdeiere i perioden 15. desember – 15. januar?

48 stykker, ifølge Eliassen.

Gjengitt med tillatelse fra Samferdsel og artikkelforfatter/fotograf.

**Oslo, tre uker etter
det store snøfallet.**

Nedtråkket snø er
blitt til holke.

**Folk har
tråkket seg vei.**

Men passasjen
er dårlig egnet
for rullestoler og
barnevogner.

Proteser med et skinn av virkelighet

Flemming Dahl (tekst)
Hans H. Reinertsen (foto)

En protese som i forbigarten synes å være en ekte legemsdel – et ben, en arm, en hånd. Slike proteser, egentlig ordinære proteser som er tildekket med et skreddersydd skall av silikon, er mer vanlig i dag enn for bare få år siden.

Hvorfor forsøke å skjule at du er amputert og dermed er protesebruker? På den annen side, hvorfor ikke?

Noen vil være tilbøyelige til å kalle det jåleri, dette at en amputert legger vekt ikke bare på at protesen fungerer bra, men også på at den i mange av hverdagens situasjoner skjuler amputasjonen som har funnet sted.

Andre vil se det på en annen måte: Hvis en amputert simpelt hen føler seg bedre med en virkelighetstildekkende protese enn med en protese som klart og tydelig bare er hva den er, så hvorfor ikke; noen føler seg mer vel med parykk enn med blank hodeskalle, noen føler seg mer vel med hvite fortenner enn med de gule som egentlig satt der, ikke sant? Hvorfor ikke, iallfall i noen situasjoner, forsøke å unngå at andres oppmerksomhet blir rettet mot din protese; denne protesen kan jo sees som aldeles irrelevant hvis du sitter i et

forretningsmøte for å inngå en kontrakt, eller hvis du simpelt hen vil gli ubemerket inn i folkemengden som spaserer i shorts og sandaler på en strandpromenade...

KUNDEN HAR RETT

Som sjef for proteseleverandøren Sophies Minde Ortopedi AS i Oslo, viser direktør Håkon Jensen stor forståelse for at amputerte, akkurat som folk ellers, har ulike behov. Som han sier det:

”Vår oppgave er å gi pasientene muligheter til å fortsette det livet de hadde før en ulykke, før en sykdom. Vår oppgave er ikke å sette begrensninger. Vi forsøker å lage det kunden ønsker for sin livssituasjon, for sitt velvære, for sin jobb. Noen er mest komfortable med skjorte og slips, andre med åpen hals.”

Virksomheten Jensen leder, er en av flere innen ortopedibransjen, her i landet og ute i verden, som gjennom noen tiår har sett silikon brukt i produkter som ortoser og linere, og som i neste omgang har sett hvordan silikon i voksende grad er blitt brukt til fremstilling av hva som kan kalles protesekosmetikk.

Heidi Lyrstad, ortopediingeniør og en av Jensens medarbeidere, sier om protesebrukere:

”Før var det mer et spørsmål om funksjon. Men det er jo litt i tiden, nå, at ting

Ortopeditekniker Nanna Gundersen og ortopediingeniør

skal være kosmetiske. Man er jo veldig opptatt av at ting skal være pene.”

”EN PRIS Å BETALE FOR UTSEENDET”

Men for all del, folkene i Sophies Minde Ortopedi fastslår at det store flertall av proteser de leverer fortsatt er uten

Rune Nilsen viser hva det dreier seg om: Skreddersydde skall av silikon. En ekte hånd, en kunstig hånd – ikke lett i farten å se forskjell.

kosmetisk skall, at langt fra alle kunder ønsker et slikt skall.

Rune Nilsen, en annen av ortopediingeniørene i staben, poengterer at silikon har flere fordeler i ortopedisammenheng. Han viser eksempelvis til bruk at silikon er hudvennlig og at

dette gjør materialet velegnet ikke minst til fremstilling av linere, slike som plasseres mellom en benstump og selve protesen. Men samtidig forklarer han at silikon er et forholdsvis tungt materiale, slik at den som vil ha silikonbasert protese kosmetikk må finne seg i

en protese som er noe tyngre enn en ordinær protese.

”Ja, det er en pris å betale for utseendet,” fastslår Nilsen.

Nanna Gundersen, ortopeditekniker i staben, viser til at protesebrukere gjerne har mer enn én protese og sier at

To hender – én kunstig og én ekte.

kunder som velger en kosmetisk protese, ofte har en ordinær protese også. "Silikonprotesen kan være til pentbruk, eller den kan brukes for eksempel når man er ute og går i sandaler om sommeren," sier hun.

EN TRENDSETTENDE KJENDIS

Nye trender bæres ofte frem av kjendiser, og mange av ortopedibransjens fagfolk ser at den leggamputerte Heather Mills, kjent ikke minst for å ha vært gift med musikklegenden Paul McCartney, har bidradd sterkt til internasjonal oppmerksomhet omkring silikonproteser.

"Det var sånn vi egentlig kom over dette; vi sa at hvorfor kan ikke vi levere sånne ben når Heather Mills har et sånt ben," sier Nanna Gundersen.

Den britiske ortopedibedriften Dorset Orthopaedic er blant dem som er internasjonalt kjent for bruk av silikon, ikke minst for silikonproteser, og det råder ikke tvil om at bedriften er blitt gjenstand for mye PR som følge av lenge å ha hatt Heather Mills på kundelisten. Hva silikon angår, har Sophies Minde Ortopedi valgt nettopp Dorset Orthopaedic som samarbeidspartner, for øvrig på linje med hva flere andre proteseleverandører rundt om i verden, Norge inkludert, har gjort.

Samarbeidet ble innledet for et tiår siden og innebærer mye reising mellom England og Norge; spesialister fra Dorset Orthopaedic kommer til Sophies Minde Ortopedi, og omvendt. Det er Dorset Orthopaedic-spesialister, inklusive noen som nærmest er for kunstnere å regne,

som sørger for at silikonproteser til kunder av Sophies Minde Ortopedi får et utseende som er til forveksling likt en ekte legemsdel.

HUDFARGE, ARR, TATOVERING...

Det er praktisk talt snakk om skreddersøm: I møter med kunden blir hudfarge bestemt, spesialistene kan også forsyne silikonprotesen med vorter, arr, blodårer, tatoveringer og kroppshår – det er kort sagt snakk om seriøse forsøk på å gjenskap virkeligheten.

Silikon? Mange har hørt om silikon til gjenoppbygging av kvinnebryster, til bruk som tetningsmateriale i badeværelser og til bruk i mange andre sammenhenger. Ola Nilsen, førsteamanuensis og ekspert på materialer ved Kjemisk institutt, Universitetet i Oslo, sier til Livsglede at bruksområdene er veldig mange og at silikon, eller mer nøyaktig silikoner, er en slags samlebetegnelse for en familie produkter med ulike egenskaper, for eksempel ulike grader av mykhet. "Silisium er et grunnstoff, og silikon er en kjemisk forbindelse hvor silisium inngår," sier han.

Om direktør Jensen ved Sophies Minde Ortopedi tror det vil være mer vanlig med virkelighetslignende silikonproteser om 10 år enn det er nå?

"Ja, definitivt. Jeg tror at ønsket fra brukerne i større grad vil gå i retning av å ha en life like protese," sier han.

Men, som antydnet, det finnes protesebrukere som tilsynelatende synes det er helt greit å vise omverdenen at en

En kunstig hånd.

En kunstig arm og en kunstig hånd.

Et ben og en fot, til forveksling lik et ekte ben og en ekte fot.

amputasjon har funnet sted, at det holder lenge med en godt fungerende protese av den typen som... ser ut som en protese.

Som medlem av Momentum/FFO blir overnatting og møter billigere

FFO har avtale med Scandic Hotels, Choice Hotels og Thon Hotels. Prisene vi oppnår er svært gunstige.

FFOs medlemsorganisasjoner og organisasjonsledd kan benytte seg av hotellavtalene ved alle typer møter.

For å oppnå de beste betingelsene lønner det seg å bestille tidlig og i perioder med lavt belegg. Vi anbefaler dere å benytte hotellenes egne bestillingssystemer.

Avtalene gjelder også hotellopphold i privat regi, foretatt av organisasjonenes enkeltmedlemmer og ansatte.

Kontaktperson for avtalene i FFO er Cato Lie, tlf 22 79 91 32 og e-post: cato.lie@ffo.no

Hvordan bestille hotell?

• **Scandic hotels**

(avtalekode D000004481).

Bestilling: www.scandic-hotels.no eller tlf 23 15 50 00.

• **Choice hotels** (avtalekode CH14660).

Bestilling: booking@choice.no eller tlf 22 34 42 00.

• **Thon hotels** (avtalekode FFO).

Bestilling: service@thonhotels.no eller tlf 23 08 02 00.

Mer informasjon

Les mer om hotellavtalene på www.ffa.no (under Samarbeidspartnere i ventremenyen på startsidene).

God tilgjengelighet til hotellene er ett av FFOs mål med avtalene.

For oss er det viktig å fokusere på mulighetene

- fremfor begrensningene.

Sophies Minde Ortopedi AS har god kompetanse på å lage forskjellige typer ortopediske hjelpemidler i silikon, inkludert ortoser og linere til proteser. Vi samarbeider med Dorset Orthopaedic når det gjelder silikonkosmetikk.

Sophies Minde er i forkant av utviklingen.

Sophies Minde Ortopedi AS - Besøksadresse: Trondheimsvn. 235, bygg 79.
Postadresse: Postboks 493 Økern, 0512 Oslo - Tlf: 22 04 53 60 - Fax: 22 04 53 65
E-post: post@sophiesminde.no - Hjemmeside: www.sophiesminde.no

nummer 1 - 2010

nummer 4 - 2009

erimed

College Park AccentTM

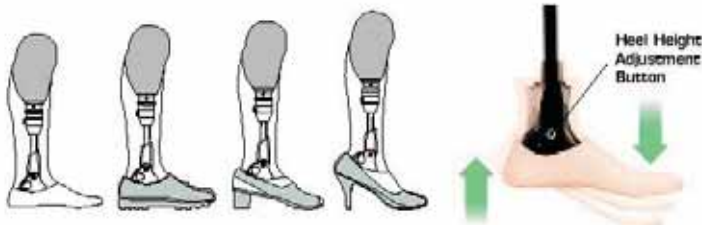

Accent, ett knappetrykk mellom høyhelt og barfot. Sandaltåen og et geniale fleksibelt ankelkonsept tar opp bevegelsen i ankelen.

For mer informasjon ring Steinar Knutsen tel.91686272

Function

Adjustable Heel Height with 2 inch (51 mm) range

www.erimed.se

Erfaren svenske vil slåss med de store i protesemarkedet

Tekst: Flemming Dahl
Foto: Nordic Ortopedica

Helge Söderlund ser at konkurransen i det nordiske markedet for arm- og benproteser hardner til, men lar seg heller trigge enn stanse av dette: Han startet nylig egen virksomhet og vil gjerne vise at en liten aktør kan gjøre seg gjeldende i kampen med de store.

Han er svensk og 48 år gammel. Dessuten er han ortopeditekniker og forretningsmann.

Söderlund hadde noen år bak seg som leder av den amerikanske leverandøren Ohio Willow Woods virksomhet i Norden da han på slutten av fjoråret startet på egne ben under navnet Nordic Ortopedica AB, med tilhold i Knivsta, nordvest for Stockholm.

Nå markedsfører han fortsatt amerikanernes produkter overfor ortopediverksteder i Norden, men har i tillegg frihet og vilje til å representere andre leverandører.

KOSTNADER UNDER PRESS

Slik Söderlund ser det, har en tiltagende konkurranse i protesemarkedet sammenheng med at offentlige myndigheter, som i stor grad betaler regningen for proteser, har behov for å spare penger, og dessuten sammenheng med at noen ortopediverksteder er tidligere ute enn andre med å ta i bruk effektivitetsskapende teknologi. En av konklusjonene som kan trekkes av

dette, fremholder han, er at alle ortopediverksteder vil bli tvunget til å kutte ned produksjonstiden, som ledd i en generell kostnadskutting. Ved å hjelpe sine kunder til dette, vil Ortopedica Nordica ha gode muligheter til å overleve blant større konkurrenter, mener han.

På vegne av Ohio Willow Wood markedsførte Söderlund hovedsakelig benprotesekomponenter samt datautstyr for scanning av benstumper. Slikt utstyr innebærer at tradisjonell gipsavstøpning av benstumper blir avleggs. Nå satser han på et bredere produktspekter enn det fra amerikanerne, både hva komponenter og datautstyr angår.

DATAUTSTYR INN, GIPS UT

Söderlund sier seg spesielt opptatt av den aktuelle typen datautstyr, slikt som både i ortopedibransjen og andre bransjer går under betegnelsen CAD/CAM (computer-aided design/computer-aided manufacturing). Om CAD/CAM og sin egen seks mann sterke virksomhet, snakker han uten noen påfallende grad av beskjedenhet:

”Dette er virkelig noe vi sikter inn på og er flinke til. Dette har hele tiden vært en klar drivkraft hos meg. Dette forandrer hele måten ortopedien arbeider på.” Sverige, Danmark, Finland, Island, Norge – dette er Söderlunds marked. Han sier til Livsglede at han fra Ohio Wilson Wood-tiden av har Norge som sitt viktigste marked. ”Halvparten av det vi selger går til Norge.”

Helge Söderlund og hans Nordic Ortopedica AB satser på data-teknologi (CAD/CAM, se artikkelen) fremfor på tradisjonell gipsavstøpning av benstumper. Den svenske virksomheten markedsfører to CAD/CAM-systemer – et amerikansk og et fransk.

Foto: N.O.

Helge Söderlund (t.v.)
og hans medarbeider
Jerry Berglund i
arbeid med et CAD/
CAM-system.
Foto: N.O.

Helge Söderlund: "Det foregår et generasjonsskifte, den nye teknologien kommer." Foto: N. O.

NORGE "I FORKANT" PÅ TEKNOLOGI

Men Söderlund gjør det også klart - og norske aktører vil kanskje ta det som en kompliment - at det ikke først og fremst er norske ortopediverksteder som trenger å høre om CAD/CAM, da mange av de norske allerede har tatt i bruk slikt utstyr.

"Norge ligger helt klart i forkant her," sier han, og tilføyer: "Det foregår et generasjonsskifte, den nye teknologien kommer."

Foruten å vise at han er god på CAD/CAM - ikke bare på å selge slikt utstyr, men også på opplæring i bruk av det -

vil Söderlund ifølge ham selv satse på å vise markedet at han og hans folk er der når kundene trenger dem. Kort sagt: Liten virksomhet, mindre byråkrati, kort vei til fagmannen kunden ønsker å snakke med...

Sverige og Norge er i mange henseende, også hva sosiale goder angår, ganske like samfunn. Men Söderlund ser en forskjell i protesebbrukeres rettigheter: "Det vi ser i Norge, er at kundene har større mulighet til å velge mellom verksteder." Han utdyper dette ved å fremholde at det eksempelvis i Stockholm finnes to ortopediske verkstedsbedrifter - og at

disse representerer kundenes mulighet til å velge; kundene har ikke rettigheter til på samfunnets bekostning å velge en protesemaker et annet sted i Sverige.

Om Söderlund ser at han kan - for ikke å si risikerer - å gjøre såpass suksess at han vokser seg inn i de store leverandørers rekker?

Vel, tja, tjo... han drar litt på det, men konkluderer: "Jeg trives bedre i mindre organisasjoner".

LimbLogic™ VS

Vattentät vakumsuspension

Pålitlig upphängning och stabilitet i och ur vattnet är vad Filip behöver för att kunna hålla jämna steg med sitt lilla yrväder. Tack vare LimbLogic VS, kan familjer såsom Carrolls ha oändligt roligt i poolen och förmågan att hämta poolleksaker om och om igen utan problem.

Ett förbättrat förslutningssystem och en noggrann testningsprocedur gör det möjligt för LimbLogic VS att överträffa elektronisk industristandard för nedsänkning i vatten. Detta tillåter att vakumpumpen fullständigt nedsänks i sötvatten och fortsätter ge en säker vakumsuspension.

Denna förbättring gör LimbLogic VS till den enda vattentäta elektroniska vakumsuspensionen på marknaden.

Filip Carroll:
kärleksfull far | livräddareinstruktör | medicinskt
utbildad | pensionerad militär | amputerad

Nordic Ortopedica AB

Phone : +46(0) 18 34 92 91

Mail: info@nordicortopedica.se

www.nordicortopedica.se

Årsmøte 2010 Momentum Øst

Momentum øst avholdt sitt årsmøte i Ortopediteknikk sine lokaler på Ryen 28 januar 2010. Oppmøtet kunne ha vært bedre, men de som tok turen koste seg med gode samtaler og kaffe og noe godt å spise.

Årsmøte ble åpnet ved Leder Sven Erik Blidberg. Leder av FFO Akershus Jørn Pettersen ble valgt som ordstyrer og loste oss profesjonelt gjennom

årsmøte. Stor takk til Jørn. Alle sakene gikk greit. Valgkomiteen med Nils-Odd Tønnevoll i spissen hadde gjort valgkomiteens arbeid til stor tilfredshet og kunne komme med 3 nye medlemmer som hadde sagt seg villige til og delta i det nye styret.

Følgende ble enstemmig valgt for 1 år ihht. vedtektene.

Leder: Sven Erik Blidberg.

Styremedlemmer: Turid S. Bornkessel,

Geir Bornkessel, Kjartan Haugen, Jan M. Hexeberg, Bjørn Røhne, Jan Ove Sørheim, Sten Sørum og Kristin Holter-Sørensen.

Vårt avholdte styremedlem Sten Sørum har etter årsmøtet gått bort, og vi savner ham alle sammen.

Leder Sven Erik Blidberg takket for tilliten og så frem til et aktivt og konstruktivt år.

Geir Bornkessel

Momentum Buskerud er stiftet

Tirsdag 9. februar ble Momentum Buskerud stiftet på Kafe Globus i Drammen. Deriblant var Nils-Odd Tønnevoll fra hovedstyret og Hans Emil Møller-Hansen som leder i regionen. Hans Emil orienterte om det å være fylkeslag etter Momentums vedtekter.

Helge Borgevad ledet møtet og stiftelesen. Følgende styre ble valgt: Helge Borgevad (leder), Randi Raaen (nestleder), Eirik Rødberg (sekretær), Frode Bergquist og Bjørn Johansen.

For øvrig var det ett hyggelig sosialt møte med erfaringsutvekslinger og koselig prat om løst og fast.

Styret gleder seg til å sette i gang å få aktivitet i fylkeslaget i Buskerud.

- til minne om

Vårt kjære hovedstyremedlem, internettansvarlig, styremedlem i Momentum øst, og likemanns-koordinator for samme fylke og ikke minst min gode venn

Sten Hugo Sørum
har gått bort.

Jeg møtte Sten på sykehuset få dager etter at jeg mistet mitt ben sommeren 2004. Jeg var langt nede og livet var ikke så mye og skryte av. Det meste var mørkt og trist. En dag på sykehuset kommer det en dobbeltamputert herremann trillende inn på mitt rom på sykehuset, smiler strekker frem hånden og sier. Jeg heter Sten. Dette var begynnelsen på et varmt og fint vennskap som varte helt til hjertet til Sten ikke ville mer. Sten og jeg kom omtrent samtidig inn i Momentum. Sten som vara til styre og senere også som internettansvarlig og Momentums stemme i Momentumtelefonen.

Sten hadde sine plager og bekymringer som alle oss andre, men han tok seg alltid tid til de lange dype samtaler og han stilte alltid opp for alle som hadde behov for hans hjelp.

Sten hadde sine opp- og nedturer. Han slet med Nav og andre of- fentlige innstanser, men ga aldri opp. Stor var gleden da han etter flere års slit endelig fikk sin tilpassede rullestolbil høsten i fjor. Han gledet seg til sommeren hvor han igjen skulle komme seg mer ut. Slik gikk det dessverre ikke.

Vi takker deg Sten for det menneske du var og vi vil aldri glemme deg.

Våre tanker går også til barna, Cathrine, Daniel og sin tidligere kone Mona Sørum.

*Takk for at du
var min venn.*

*Geir Bornkessel
Nestleder Momentum*

Fri utfoldelse er vår spesialitet

Kunnskap om brukerens behov er nødvendig for å finne den beste løsningen.

Vi har i en årrekke spesialisert oss på armproteser. Det er vi alene om i Norden. Fordi vi tar kunnskap og fornyelse på alvor, har vi muligheten til å være først med nyvinningene og kan tilby den beste løsningen for hver enkelt.

I samarbeid med **ORTOCARE**

Norsk Teknisk Ortopedi AS Vikaveien 17 - P.b. 10 - 2312 Ottestad - Tlf: 62 57 44 44 - nto@ortonor.no - www.ortonor.no

Ortopedisk Service

Servicen omfatter vurdering, måltaging, tilpassing og kontroll av ortopediske hjelpemidler som fotsenger, løpsinnlegg, såler, sko, proteser, støtteskiner, korsetter m.m.

**Timebestilling:
32 83 04 15**

**Drammen
Ortopediske
Institutt a.s**

ROSENKRANTZGATEN 17, 3018 DRAMMEN - T: 32 83 04 15

teknomed as
ortopediteknisk senter

Se oss på YouTube!

www.youtube.com - søk Teknomed

*beste funksjon og livskvalitet
for den enkelte*

teknomed as • sandefjord
telefon 33 45 45 33
info@teknomed.no
www.teknomed.no

I samarbeid med OrtoCare

Alt innen
ORTOPEDISKE
hjelpemidler

ORTOPEDITEKNIKK
er en totalleverandør av ortopeditekniske løsninger. Dyktige medarbeidere på lokale klinikker, samhandling med brukerne og kompetanse på både moderne og tradisjonelle metoder gir våre brukere trygghet på at de beste løsningene velges.

www.ortopediteknikk.no
Ryensvingen 6, 0680 Oslo

ORTOPEDITEKNIKK

Oslo, Lillestrøm, Gran, Mo i Rana 23 03 56 00. Sandvika 67 80 50 50.
Horten 33 01 76 02. Tønsberg 33 01 76 00. Sandefjord 33 01 76 03. Stavern 33 01 76 04.
Sandnes 51 66 44 83. Stavanger 51 88 56 60. Sogndal 57 67 28 65. Førde 57 72 24 84.

Årsmøte referat Momentum Innlandet

Lørdag 13. februar ble det holdt årsmøte i Momentum Innlandet ble holdt på Østo på Ottestad. Det var til sammen 20 stk. medlemmer fra Hedmark og Oppland, og Nils-Odd Tønnevold fra Momentum sentralt.

Møte ble lagt opp som et temamøte/ årsmøte med inviterte fra Østo og Nav. Vi hadde også lagt stor vekt på det sosiale. Østo stilte opp med sin representant, Marianne som ga oss en utmerket mottagelse og service. De stilte opp med mat og kaffe. Vi sender en stor takk til Østo for dette. Nils-Odd sentralt ble valgt til ordstyrer på årsmøte. Dette gikk greit unna. Ortopediingeniøren som skulle prate litt om proteser var blitt syk. Men praten gikk livlig rundt alle bord. Det er så viktig at vi blir kjent og kan utveksle erfaringer. Vi fikk også tilbakemeldinger på hva vi kan jobbe med videre. Randi Holter fra Nav holdt innlegg om grunnstønad og hjelpestønad. Her gikk diskusjonen livlig og hun svarte godt på alle spørsmål.

Vi i styret gleder oss til å jobbe videre i Momentum Innlandet. Her er det nok "å ta tak i" og det er mange engasjerte medlemmer i fylkene våre. Det erfarte vi denne dagen.

Åpning, velkommen.

- Rune Søstuen ønsket velkommen.
- Valg av ordstyrer, referent og tellekorps.
- Nils-Odd Tønnevold ble valgt til ordstyrer, Liv Karin Søstuen til referent, tellekorps Geir Arne Hageland og Tor Inge Bårdseng.
- Godkjennelse av innkalling og dagsorden.
- Innkalling og dagsorden ble godkjent uten kommentarer.
- Beretning om utførte Momentum-aktiviteter i Hedmark/Oppland frem til i dag.
- Rune Søstuen gikk gjennom årsberetningen.

Tillegg i årsberetningen:

Likemannstjenesten: Det er også opparbeidet et godt samarbeide med Landåsen rehabiliteringssenter. Der er Tor Dalsheim kontaktperson. Deretter ble årsmeldingen vedtatt med disse tillegg:

Handlingsplan for 2010.

Rune Søstuen gikk gjennom handlingsplan for 2010.

Tillegg i handlingsplan 2010.

Vi vil også opprettholde kontakten med Landåsen Rehabiliteringssenter. Forslag på og opprette likemenn i forbindelse med ulike proteseverksteder i fylkene.

Handlingsplan ble vedtatt med disse tillegg:

Vedtekter for Momentum Innlandet.

Inger Groven leste opp vedtektene. Vedtektene ble vedtatt og gjort gjeldende for Momentum Innlandet.

Valg av Styre.

Følgende styr ble valgt.

Rune Søstuen, leder.
Liv Karin Søstuen
Inger Groven
Tore Byrløkken

Valgkomite:

Tor Dalsheim
Pål Jacobsen.

Ref. Liv Karin Søstuen

For styret.

Rune Søstuen

Liv Karin Søstuen

Inger Groven

Tore Byrløkken.

Å være et
helt menneske,
er å føle seg
som et.

- proteser
- ortoser
- korsetter
- fotsenger og innlegg
- ortopedisk fottøy
- barnehjelpemidler
- sits

OCH
OCH ortopedi AS
www.och.no

Oslo & Akershus
23 28 82 00

Østfold
69 30 17 70

Telemark
35 56 15 50

Oppland
61 24 73 30

Møre & Romsdal
70 10 06 70

TOV AS

Trøndelag Ortopediske Verksted AS
St. Olavs Hospital, 7006 TRONDHEIM

Ditt behov - vår utfordring

Les mer om vår virksomhet på
www.tov.no

SERVICE MED ORTOPEDISKE OG TEKNISKE HJELPEMIDLER

Produkter

- Ben- og armproteser
- Ben- og armortoser; støtteskinner
- Korsetter
- Ortopediske spesialsko
- Innleggsåler og fotsenger
- Varmehjelpemidler for kuldeintoleranse
- Kompresjonshjelpemidler for brannskadet hud
- Sitteskall

Tjenester

- Vurdering av behov
- Måltaking og avstøpning
- Produksjon
- Trening og opplæring
- Justeringer og reparasjoner
- Etterkontroll og oppfølging
- Forskning og utvikling

Trøndelag Ortopediske Verksted - Besøksadresse: Elgesetergate 10 v/ innkjørselen til St. Olavs Hospital - Telefon: 73 86 88 32 - Telefax: 73 86 35 15 - E-post: post@tov.no

BUSKERUD TEKNISK
ORTOPEDI

Buskerud Teknisk Ortopedi AS
PB 3568 - 3007 Drammen

Besøksadresse: Buskerudveien 217
Tlf.: 32 80 93 93
Faks: 32 80 93 94
E-post: post@bto.no
Web: www.bto.no

Hva kan du gjøre?

**Husker du alle de spørsmålene du hadde?
Alle de utfordringene du trodde var uoverkommelige? Hvor kan jeg få
ordnet med det ene og det andre? Følelsen av å være den eneste
som har det akkurat slik.**

Slik behøver det ikke å være. Hadde alle hatt en likemann kunne hverdagen ha blitt litt lettere. Å møte noen som har opplevd det samme kan bety enormt mye. Det handler ikke så mye om hva du gjør, men at du er der og kan møte personen med respekt og åpenhet. Det er ikke Supermann med stor S vi er ute etter. Vi er ute etter vanlige mennesker som vil utgjøre en forskjell. Din sivilstand eller sosiale stand er uviktig. Det vi stiller som krav er at du er over 20 år, har bearbeidet din egen amputasjon og har tilstrekkelig avstand til eventuelle egne kriser.

KAN JEG GI NOE TILBAKE?

Som likemann får du full opplæring og du jobber noen timer i måneden. Vi gir deg selvfølgelig oppfølging underveis. Likemannsjobben er ulønnet, men det betyr ikke at du ikke sitter igjen med noe. De tilbakemeldingene vi får i fra våre likemenn er at de føler at de vokser og utvikler seg som menneske av de utfordringene de møter.

DU KAN GJØRE NOE

Kontakt Momentum og fortell oss hva du kan tenke deg å bidra med.
Enten per telefon 4000 4360 eller info@momentum.nu På forhånd takk!

Momentum landet rundt

Vi er til for deg og dine. Ta kontakt!

LOKALE LEDERE OG KONTAKTPERSONER:

Østfold, Oslo og Akershus:
SVEN-ERIK BLIDBERG
sven.erik.blidberg@momentum.nu
T: 41 76 97 38

Sogn og Fjordane:
FINN ATLE LEIRPOLL
fin-atle@frisurf.no
T: 95 19 50 75

Hedmark:
RUNE SØSTUEN
livkarins@yahoo.no
T: 47 02 10 94, 62 42 53 58

Møre og Romsdal:
RONNY STRANDBØ
ronny.strandbo@momentum.nu
T: 90 79 92 78 (arb)

Oppland:
TOR DALSHEIM
tor.dal@frisurf.no
T: 97 79 37 14

Sør-Trøndelag:
ARNFINN HELLAN
arnfinn.helland@etac.no
T: 91 24 62 02

Buskerud:
HELGE BORGEVAD
helge@gs-transport.no
T: 90 70 55 45

Nord-Trøndelag:
KÅRE MÆHLEN
kare.mahlen@momentum.nu
T: 74 80 25 36, 95 82 64 91

Vestfold:
HANS EMIL MØLLER-HANSEN
hans.emil.moller-hansen@momentum.nu
T: 90 18 38 10

Nordland:
PER MEBY (Bodø/Salten)
per.meby@momentum.nu
T: 75 58 01 35, 93 41 33 88

Telemark:
BJØRN D. THORSEN
bjorn.thorsen@gda.no
T: 93 03 30 06

JAN-HENRY SØBERG
(Vesterålen/Lofoten)
janhenry.soberg@momentum.nu
T: 91 32 65 70

FREDRIK JOHANSEN
(Ofoten/Sør-Troms)
fredrik.johansen@momentum.nu
T: 41 67 78 36

Vest-Agder og Aust-Agder:
BJØRG NODELAND
bjorg.nodeland@momentum.nu
T: 38 15 70 03, 95 84 52 09

Rogaland:
HELGE SVALESTAD
svaleh77@gmail.com
T: 99 03 05 07

Troms:
SØREN SØRENSEN (Nord-Troms)
lyngseidet@gmail.com
T: 77 71 37 30

Hordaland:
OLAV SANDVIK
olav.sandvik@momentum.nu
T: 99 70 18 43

Finnmark:
JILL HELEN NILSEN
jillhelen.nilsen@momentum.nu
T: 91 39 57 95

SPORTSKONTAKT:

KJARTAN HAUGEN
kjartan.haugen@momentum.nu
T: 90 57 86 15

BARN- OG FORELDREKONTAKT:

ARNFINN HELLAN
arnfinn.hellan@etac.nu
T: 91 24 62 02

PÅRØRENDEKONTAKTER:

Østfold, Oslo og Akershus:

TURID S. BORNKESSEL
tusle@hotmail.com
T: 99 24 67 12
T: 45 23 00 69

Hedmark og Oppland:

LIV KARIN SØSTUEN
liv.karin.sostuen@momentum.nu
T: 47 02 10 94

Vestfold, Buskerud og Telemark:

TINE HAGEN
tine.hagen@momentum.nu
T: 92 49 71 97

Hordaland:

MARIT HAVRE NILSSEN
marit.havre.nilssen@momentum.nu
T: 92 03 06 16, 55 34 37 37

Sogn og Fjordane:

SIGRUN LEIRPOLL
sigrun.leirpoll@momentum.nu
T: 48 10 56 13

Sør-Trøndelag

KARI MÆHLEN
kari.mahlen@momentum.nu
T: 74 80 25 36

Nord-Trøndelag:

KARI MÆHLEN
kari.mahlen@momentum.nu
T: 74 80 25 36

Nordland, Troms og Finnmark:

BENTE GEBHARDT
bente.gebhardt@momentum.nu
T: 41 64 03 50

Rogaland:

ERLA EINARSDOTTIR
erla.einarsdottir@momentum.nu
T: 90 79 25 09

MOMENTUM

Hovedstyret i Momentum

NILS-ODD TØNNEVOLD

Styreleder
nils.odd.tonnevold@momentum.nu
T: 92 20 16 26

GEIR BORNKESSEL

Nestleder
geir.bornkessel@momentum.nu
T: 97 15 58 78

ELIN HOLEN DE CAPITANI

Styremedlem/Generalsekretær
elin.holen@momentum.nu
T: 99 01 66 92

RUNE SØSTUEN

Styremedlem
rune.sostuen@momentum.nu
T: 47 02 10 94, 62 42 53 58

PAUL HAGEN

Styremedlem/Likemannskoordinator,
paul.hagen@momentum.nu
T: 98 28 33 58

LILLIAN PERRET

Styremedlem
lillian.perret@momentum.nu
T: 91 76 11 81

TINE HAGEN

Styremedlem/Pårørendekontakt
tine.hagen@momentum.nu
T: 92 49 71 97

SVEN-ERIK BLIDBERG

Varamedlem
sven.erik.blidberg@momentum.nu
T: 41 76 97 33

RHEO KNEE®
WALK YOUR WAY

ENKEL, SIKKER & TILPASSER SEG

Nye RHEO KNEE slutter aldri å lære hvordan ulike mennesker går. Dermed kan det bidra til smidigere bevegelser og det tilpasser seg deg steg for steg. Protesen tilpasser seg automatisk til ditt ganglag og skiftende omgivelser, slik at du kan konsentrere deg om hva du gjør – ikke om hvordan du går.

Kontakt din ortopediingeniør eller Össur Nordic 2261 5770, info@ossur.com, for mer informasjon.

Life Without Limitations®